

Література

1. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3393-17>

2. Про затвердження Положення про використання повітряного простору України, яке затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 401 від 29 березня 2002 року [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/401-2002-%D0%BF/conv/page>

УДК 341.232:347.82(477)(043.2)

Просіна О. Д.,

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Череватюк В. Б., к.і.н., доцент

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПОВІТРЯНОГО ПРАВА США І УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

Нашій державі притаманно вивчати, узагальнювати та переймати досвід розвинутих країн в питаннях права. Дуже цікавим є досвід США по створенню власного авіаційного законодавства.

Так в 1944 році з ініціативи США, що мали найбільший на ті часи парк транспортних літаків, в Чикаго була скликана Міжнародна конференція для вироблення нової конвенції замість Паризької конвенції 1919 року і встановлення основ діяльності цивільної авіації в післявоєнний період. На Конференції розгорнулася боротьба між двома провідними авіаційними державами – США і Великобританією з питання комерційних "свобод повітря". США намагалися домогтися включення в текст майбутньої конвенції про міжнародну цивільну авіацію положень, що визначають можливість здійснення комерційної діяльності повітряного транспорту в обсязі п'яти "свобод повітря". У результаті на Чиказькій конференції 1944 року були прийняті наступні основні документи: Заключний акт Конференції, Конвенція про міжнародну цивільну авіацію, Угода про міжнародне

транзитне повітряне сполучення та Угода про міжнародний повітряний транспорт.

Сьогодні авіаційне законодавство США вважається найбільш досконалим саме у секторі авіації загального призначення (АЗП) [1]. Повітряний кодекс США – це великий за обсягом документ, який детально регламентує всі питання авіаційної діяльності. Більшість його норм прямої дії, що робить американський кодекс ефективним регулятором багатьох авіаційних відносин що виникають і в секторі АЗП. Повітряний кодекс США постійно змінюється, а його застосовність забезпечується шляхом детального уточнення термінів, у тому числі й тих, що стосуються АЗП. Так американський законодавець розрізняє пілотів та визначає їхній статус, наприклад, "пілот-курсант", "пілот-любитель", "пілот – володілець приватного літака", "пілот, що має право здійснювати комерційні повітряні перевезення", "пілот, що має посвідчення пілота-інструктора або інструктора з техніки пілотування". Такий перелік пілотів надає повне уявлення про рівень їхньої кваліфікації, при цьому кожен з них має своє посвідчення кваліфікації. Відповідно до трактування, яке прийняте у США, АЗП включає в себе всю авіаційну техніку, що не використовується в комерційній авіації та в структурах міністерства оборони (під поняттям "комерційна авіація" в США розуміється тільки рейсова авіація, а не тільки та, що дозволяє заробляти гроші). Також особливістю правового регулювання АЗП в США є визначення ділової авіації. Ділові літаки – це такі літаки, які використовуються компаніями або приватними особами для потреб власного підприємства. Управляє і контролює діяльність ділової авіації один єдиний орган – Федеральне управління цивільною авіацією США. У його компетенцію входить державне управління діловою авіацією і видання правових актів, що стосуються регулювання підготовки для неї пілотів, технічного персоналу, їх кваліфікації та сертифікації. Федеральне управління цивільної авіації США також розробляє і здійснює державну політику в галузі ділової авіації. У його рамках існує Національний комітет по безпеці США, який відстежує і контролює всю ситуацію з безпекою перевезень, які здійснюються комерційними та іншими перевізниками. Ділові перевезення розділяють на дві основні категорії:

- бізнес-перевезення – використання літаків для польотів,

пов'язаних з бізнесом, у який залучені підприємці-власники літаків (найчастіше для таких перевезень використовують одномоторні поршневі літаки, в якості пілота може виступати сам власник літака, прикладом бізнес-перевезень може служити використання літаків АЗП торговими агентами і лікарями);

- корпоративні перевезення – використання літаків корпораціями (компаніями) для перевезень співробітників і майна компаній (в якості корпоративних, в основному, використовуються реактивні або турбогвинтові літаки, пілотують їх, як правило, професійні пілоти, є співробітниками компанії, технічний персонал також, найчастіше, складається в штаті компанії).

В Україні повітряне право має комплексний характер, оскільки містить норми конституційного права (встановлюються повний і виключний суверенітет України над її повітряним простором), адміністративного права (встановлюється порядок використання, сертифікації та реєстрації повітряних суден і аеродромів, правил безпеки польотів), цивільного права (регулюється перевезення пасажирів багажу, встановлюються цивільно-правова відповідальність перевізника за збереження багажу і вантажу, а також шкоду, заподіяну пасажиром та іншим особам), трудового права (визначає права членів екіпажу). Специфіка відносин щодо використання повітряного простору зумовила необхідність об'єднання відповідних правових норм в єдиному законодавчому акті, повітряному кодексі.

Таким чином, повітряне право США – це динамічна галузь правової системи цієї країни, яка розвивається зі стрімкою швидкістю, відіграє важливу роль на міжнародному рівні, а також має впливовий характер на повітряне право інших країн, у тому числі і на повітряне законодавство України.

Література

1. Зубенко А. Предприниматели, внимание: авиация общего назначения / А. Зубенко // Авиация общего назначения: научно-технический журнал. – Х., 2000. – №7. – С. 5-11.

2. Зуєва В. О. Правове регулювання авіації загального призначення: вітчизняний та зарубіжний досвід [Електронний ресурс] / В. О. Зуєва, В. Б. Череватюк – Режим доступу : http://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/Череватюк,%20Зуєва_ABIA.pdf

УДК 347.82: 164. 041(043.2)

Присяник Н. В.,

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Макеева О. М., старший викладач

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРИНЦИПІВ ПОВІТРЯНОГО ПРАВА

Як відомо, принципами права вважають його основні начала, вихідні положення та ідеї, які є універсальними та визначають особливості формування, розвитку та функціонування права, а також зміст права і особливості правового регулювання. Принципи права – це загальноприйняті норми-ідеї найвищого авторитету, що слугують основними засадами правового регулювання суспільних відносин, спрямовують їх учасників на встановлення соціального компромісу і порядку, в принципах зосереджено світовий досвід розвитку права, досвід цивілізації [1, с.221].

Виділяють загальні та спеціальні галузеві принципи повітряного права.

До загальних належать: принципи суверенітету, верховенства права, принцип верховенства міжнародно-правових норм у регулюванні національно-повітряних правовідносин, принцип законності, принцип мирного і взаємного співробітництва з членами міжнародного співтовариства у використанні повітряного простору та гарантуванні екологічної безпеки, принцип юридичної відповідальності, принцип науковості у використанні та охороні повітряного простору. Принцип суверенітету закріплений у статті 2 Конституції України та посідає важливе місце у системі органів повітряного права [2]. Визначено, що суверенітет України поширюється на всю її територію, адже вона є унітарною державою. А територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою. У міжнародному повітряному праві – це принцип поваги повного і виключного суверенітету держави над її повітряним простором у межах території, яка їй належить. Користуючись цим принципом держава здійснює свою цивільну, адміністративну, кримінальну юрисдикцію щодо повітряних суден, екіпажів